

میوهٔ نوبرانه

چگونه کودک را به نماز تشویق کنم؟

- اینجوری همیشه!**
- هنرمندانه**
- ورود والدین ممنوع**
- موجودی زنده و حاضر؟!**

- آداب دیدار**

- آبیاری قطره‌ای**

- نماز و غرایز کودکانه**

اینجوری همیشه!

بذار بچه بره تو این کانون، بلکه بتونه از همین کودکی زبان انگلیسی رو یاد بگیره.

خانم! بچه زبان انگلیسی می‌خواد چیکار؟! هنوز زبون مادریشو خوب یاد نگرفته.

چه بهتر، هردو رو با هم یاد می‌گیره، دو زبونه می‌شه بچم!

عزیزم خوب نیست تو این سن به بچه فشار بیاد، ان‌شالا وقتی رفت مدرسه، اونجا زبان انگلیسیم یاد می‌گیره. حالا ما هم کمکش می‌کنیم.

فشار چیه؟ این بچه الان دیگه شش سالشه؛ از سال بعد باید بره مدرسه.

شما که جمعه داشتی براش دلسوزی می‌کردی که وای به خاطر آموزش نماز اینقدر بچه رو گیج نکن؟! حالا چی شده که سنگدل شدی؟!

حالا شما بذار کلاس بره، بعد نمازم خواستی یادش بده.

حال و روز برخی از ما پدر و مادرها دست کمی از وضعیت این زن و شوهر ندارد. راستی یاد گرفتن نماز سخت‌تر است یا زبان‌های خارجی؟!

ما که می‌خواهیم پسرانمان در آینده تکیه‌گاه یک خانواده باشند،

ما که دوست داریم آنها بتوانند بهترین ارتباط را با بندگان خدا برقرار کنند،

چه اشکالی دارد، از همان کودکی آنان را متکی به قدرت لایزال الهی بار آوریم و راه درست ارتباط با خدا را به ایشان بیاموزیم؟

هنرمندانه

عزیزم چرا نمی‌خوابی؟

پسر گلم هنوز نماز به تو واجب نشده.

آفرین پسر مؤمن و باهوش من!

چشم.

بندگی برای خدا هنر انسان است و نماد این هنر نماز است. نماز مهم است؛ آن قدر مهم که لازم است پدران و مادران برای آموزش نماز و تشویق کودکان خود نسبت به آن، برنامه داشته باشند. سلامت روح فرزندان هم به اندازه سلامت جسمشان مهم است. باید بندگی کردن را یادشان دهیم؛ چنان‌که راه رفتن را یادشان داده‌ایم.

دوره تحصیلی ابتدائی بهترین زمانی است که کودکان ما نماز را به‌خوبی یاد بگیرند و به آن عادت کنند. این حرف ما

نیست. امامان ما دستور داده‌اند که از هفت‌سالگی پسران خود را به نماز امر کنیم و یادشان دهیم که چگونه نماز بخوانند. در این سن فرزندانمان شکایت می‌کنند که چرا برای نماز صبح بیدارشان نمی‌کنیم؟! این یعنی کودک آماده آموزش نماز و اهتمام به آن است. یعنی الان تنور تمرین بندگی او داغ است و اگر خمیر را نچسبانیم، بعید است که بعدها بتوانیم دوباره از این تنور نانی تهیه کنیم.

البته بهتر است ما خواب را برایشان تلخ نکنیم و بگذاریم عطش نماز صبح در دل کودکان باقی بماند. اگر بیدارشان کنیم، چند صباحی نماز صبح می‌خوانند و سپس عطش درونی آنان فرو می‌نشیند و در سال‌های بعد که نماز بر آنان واجب می‌شود، ممکن است به آن علاقه نشان ندهند.

البته گاه‌گاهی ممکن است خودشان بیدار شوند که همراهی و مساعدت در این موارد خوب است.

ورود والدین ممنوع

آقا! پاشو نمازتو بخون، می‌خوام سفره شامو بنذارم.

بعد از شام که دیگه قضا شده مرد!

آلله، خب شما سفره رو بیار، منم الان پا میشم.

کودکان ما از حواس مختلفی برخوردارند. آنها می‌بینند، می‌شنوند، لمس می‌کنند، بو می‌کشند، ذوق می‌کنند. هم در آموزش و هم در ترغیب ایشان برای نماز می‌توان از این توانایی‌ها سود برد. می‌توان به صورت معقول و منطقی، برنامه‌ریزی کرد تا آنها در عین حالی که کودکانه از حواس خود استفاده می‌کنند، هم نماز را یاد بگیرند و هم به آن رغبت پیدا کنند. برای این کار برخی مسائل کلی را باید رعایت کرد؛ مثلاً:

- حواس کودک هیچگاه با مسائل تضعیف‌کننده نماز مواجه نشود.

- والدین، خود در اقامه نماز کوتاهی نکنند.

- برنامه‌هایی مثل فیلم و تفریح و گردش و مهمانی، بر نماز مقدّم نشود.

مهم این است که والدین کاری نکنند که نماز در فضای خانه تضعیف شود. در این صورت می‌توان بر اساس ظرفیت‌های کودک و محیط منزل برنامه‌ریزی کرد.

موجودی زنده و حاضر؟!

آیا نماز می‌بیند؟

نماز می‌شنود؟

نماز دعا می‌کند؟

نماز نفرین می‌کند؟

نماز حرکت می‌کند؟

جواب همه این سوالات مثبت است.

نماز باید در خانه به عنوان یک ارزش و مثل یک موجود زنده تلقی شود تا فرزندانمان با آن انس بگیرند و با نماز احساس غریب نکنند. گویا او هم جان دارد و در کنار ما زندگی می‌کند و عضوی از خانواده است که هر روز در خانه همراه اعضای

خانواده حضور دارد. والدین باید او را هم مانند بچه‌های خود دوست داشته باشند و به وی اهمیت دهند. اگر روزی غایب باشد، دنبالش بگردند و تا او را پیدا نکنند، آرام نگیرند. این عضو خانواده همیشه برای خود، جای مخصوصی در منزل دارد؛ جایی که همه می‌دانند برای نماز است و کمتر کسی در آن نقطه به فعالیت دیگری غیر از نماز می‌پردازد. کودک با این عضو خانواده و جای مخصوصش آشنا است و اگر به وی گفته شود: پدر یا مادر مشغول نماز است، در همان نقطه مشخص دنبال آنها می‌گردد. این، به هنر والدین وابسته است که به چه روشی چنین فضائی را در منزل ایجاد کنند.

آداب دیدار

مامان جون صد بار بهت گفتم این عبای منو دم دست بذار می‌خوام باهاش نماز بخونم.

عزیزم! الهی مامان قربونت بره.

چقدرم بهت میاد؟ قبول باشه.

قبول حق باشه.

دیدار ما با این عضو ارزشمند خانواده باید با دیدارهای دیگرمان متفاوت باشد.

در یک نگاه کودکانه، نماز هدیه ما به خدا است. خدا پاکیزه است و دوست دارد بندگانش با بدن و لباس پاکیزه با او صحبت کنند و برایش هدیه بفرستند. پس وضو می‌گیریم و لباس‌های پاک و تمیز می‌پوشیم.

خوب است حتی الامکان کودک، ما را در موقع نماز با لباس‌های مخصوص و زیبایی ببیند که برایمان بسیار محترم‌اند و در مواقع دیگر از آنها استفاده نمی‌کنیم. این کار اگر برای پدران سخت باشد، برای مادران آسان خواهد بود.

تهیه یک عبای کوچک و زیبا برای پسران، در آنها اشتیاق ایجاد می‌کند و ممکن است باعث شود بارها و بارها بدون اینکه ما از آنان بخواهیم، خودشان عبا بر دوش انداخته، مشغول نماز شوند.

عطر و بوی خوش نیز برای کودکان دلپذیر است. پس همیشه سجاده و جانمازمان معطر باشد. این بوی خوش در کودکان احساس خوب ایجاد می‌کند.

آبیاری قطره‌ای

هرکدام از ما حتماً تا به حال گل یا درختی را آبیاری کرده‌ایم. به نظر شما اگر شیلنگ را در حالی که آب به سرعت از آن بیرون می‌جهد بر سر یک گل ظریف و نحیف بگیریم، چه اتفاقی خواهد افتاد؟

حال اگر با فشار کم آب همین کار را بکنیم چه می‌شود؟

اگر هر از گاهی با همین شیلنگ آن گل را آبیاری کنیم و مدتی رهایش کنیم و بعد از چند روز با همان شیوه دوباره به آن آب دهیم، به نظر شما چه بلائی بر سر گلمان خواهد آمد؟

شاید همه موافق باشیم که می‌توان هر روز، به صورت قطره‌ای و به مقدار لازم گل را آبیاری کرد.

آموزش نماز برای پسران دوره ابتدائی، بهتر است قطره‌ای باشد نه فله‌ای!

از هفت‌سالگی آغاز کنیم و تا نه‌سالگی ادامه دهیم. او باید در نه‌سالگی بتواند نماز را به‌درستی بخواند.

امروزه از طرفی کودکان هوش بالایی دارند و از سوی دیگر تحصیل در مدارس و زمینه‌های موجود در آن موجب

تسریع در آموزش و حتی تمرین نماز شده است. با این حال به نظر می‌رسد که در آموزش نماز، باید ظرفیت روحی کودکان نیز مورد توجه والدین عزیز قرار گیرد.

در آموزش قطره‌ای اول اجزای نماز را به صورت جداگانه و همراه با تفهیم به کودک آموزش می‌دهیم و بعد از اینکه همه اجزا را به این شیوه به وی آموختیم، کل نماز را به شکل ترکیبی تعلیم می‌دهیم. یک روز قبله را به فرزندمان تفهیم می‌کنیم، و کار دیگری از او نمی‌خواهیم تا مدتی رو به قبله بودن را تمرین کند. روز دیگری فقط سجده را به او تفهیم می‌کنیم تا در حد استعدادش، هدف و فایده را بفهمد. گاهی یادش می‌دهیم که مدتی سجده کند و سبحان الله بگوید و هیچ کار دیگری انجام ندهد. به همین ترتیب اجزای دیگر نماز، مثل:

حمد و سوره - ذکر رکوع و سجود - تسبیحات اربعه - تشهد - سلام - قنوت

را به وی آموزش می‌دهیم.

در مرحله ترکیب هم بهتر است ابتدا یک نماز دورکعتی از وی بخواهیم و به تدریج به سه و چهار رکعت برسیم.

شرایط و احکام نماز را نیز به صورت جداگانه و بعد از یادگیری اصل نماز به وی تعلیم می‌دهیم.

نماز و غرایز کودکان

علی آقا ببخشید بعضی وقتا از خونه شما صدای اذان میاد. قضیش چییه؟

محسن جون خودت می‌گی؟

شما بفرمایید.

این آقا محسن فرشته نمازخونه ما است. هر وقت خونه باشه موقع نماز اذان می‌ده.

باریکلا، باریکلا.

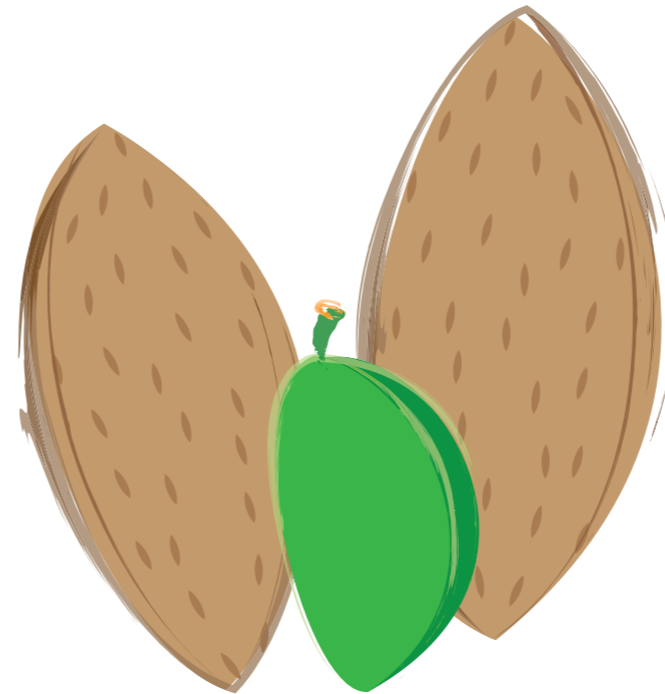
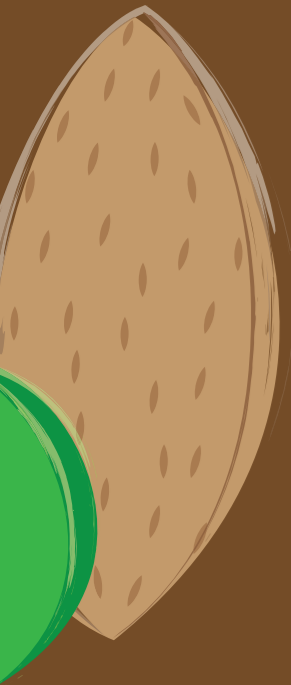
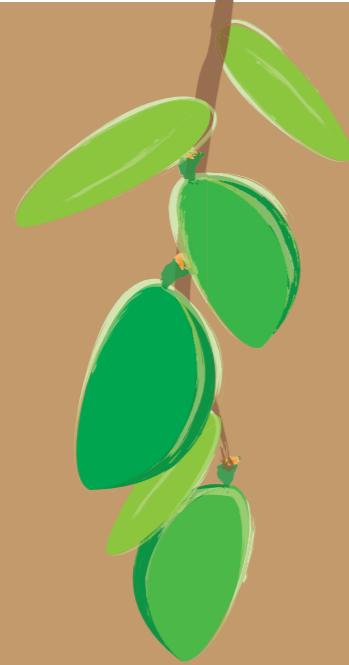
خوردن، بازی، تفریح، شادی کردن، ورجه و وُرجه کردن و تحرک بسیار زیاد و ... هرکدام از این غرائز کودکانه، زمینه و ظرفیت آماده‌ای است که خدای متعال در وجود فرشتگان معصوم قرار داده است و می‌توان در تمامی ابعاد رشد کودکان، از این استعدادها سود برد. یک کودک را با توسل به آنچه خود در درون خود دارد، بهتر و راحت‌تر می‌توان به نماز ترغیب کرد؛ تا اینکه بخواهیم از وسیله‌ای خارج از وجود وی برای این کار بهره ببریم.

می‌توان در عین حالی که مادر و پدر هستیم و به وظایف عادی خود عمل می‌کنیم، پسران خود را هم به نماز ترغیب کنیم.

مثلاً پسر دوست دارد لازانیا بخورد و دلش می‌خواهد مادر در بیشتر وعده‌های غذایی آن را برایش بپزد. مادر در یکی از مواقعی که فرزندش نماز خوانده است، برای تشویق او لازانیا درست می‌کند و تشویقی بودن را با مهربانی به وی گوشزد می‌کند. البته بهتر است شرطی عمل نکنیم؛ یعنی به کودک نگوئیم که اگر نماز بخوانی غذای دلخواهت را درست می‌کنم؛ بلکه به صورت غیرمنتظره و بدون هماهنگی تشویقش کنیم.

می‌توانیم در موارد متعددی برای تأمین نیازهای پسرانمان به شیوه پیش‌گفته عمل کنیم.

پسران دوست دارند مسئولیتی داشته باشند، آن را به خوبی انجام دهند و با ابراز لیاقت و توانایی خود، مورد تمجید پدر و مادر قرار گیرند. والدین باهوش از این فرصت بهره می‌برند، مسئولیتی از جنس نماز به وی واگذار می‌نمایند و با موفقیت او در انجام آن مسئولیت، تشویقش می‌کنند. مثلاً او را مؤذن خانه قرار می‌دهند و گاه این کار را با هماهنگی مسئولان، در مسجد محله انجام می‌دهند.

طرح‌خانه بهشتی

نویسنده: حسن جعفریان

کاری از: مرکز تخصصی نماز

طراح گرافیک: احمد دیندار

به سفارش:

معاونت فرهنگ، آموزش و پژوهش ستاد اقامه نماز کشور

مراکز پخش:

۱. تهران، میدان فلسطین، انتشارات ستاد اقامه نماز؛

تلفن: ۸۸۹۰۰۰۵۹ - ۸۸۸۹۶۶۶۶

۲. دفاتر ستادهای اقامه نماز سراسر کشور

پایگاه اینترنتی:

NAMAZ.IR | QUNOOT.IR

ستاد اقامه نماز

میوه نورزله

چگونه کودک را به نماز تشویق کنیم؟